

Den här sidan har genererats genom maskinöversättning [\[Länk\]](#). Maskinöversättningar kan innehålla fel som riskerar att minska tydligheten och exaktheten. Ombudsmannen frånsäger sig allt ansvar för eventuella avvikelser. För den mest tillförlitliga informationen och rättssäkerheten hänvisas till källversionen i engelska via länken ovan. För mer information, se vår [språk- och översättningspolicy](#) [\[Länk\]](#).

Europeiska ombudsmannens beslut att avsluta sin undersökning av klagomål 297/2013/(RA)FOR mot Europeiska kommissionen

Beslut

Ärende 297/2013/FOR - **Undersökning inledd den** 12/03/2013 - **Beslut den** 19/12/2013 - **Berörda institutioner** Europeiska kommissionen (Löst av institutionen) | Europeiska kommissionen (Inga ytterligare undersökningar motiverade) |

Klagomålet gäller en ny utnämning av ordföranden för kommissionens ad hoc-etiska kommitté. Kommittén består av tre personer som för närvarande inte är anställda av kommissionen. Dess roll är att ge kommissionen råd i etiska frågor som uppstår vid genomförandet av kommissionens uppförandekod för kommissionsledamöter. Kommittén ger särskilt råd i etiska frågor när en före detta kommissionsledamot vill börja arbeta.

Ombudsmannen noterade att ordföranden befann sig i en intressekonflikt eftersom han även arbetade som advokat som företrädde den privata sektorns klients intressen inför kommissionen. Hon konstaterade att kommissionens förnyade utnämning av ordföranden skapade en situation där ordföranden i själva verket skulle ta ställning till de framtida sysselsättningsutsikterna för kommissionsledamöter som på grundval av sina nuvarande befattningar hade ett stort inflytande på frågor av stor betydelse för ordförandens privatkunder.

Ombudsmannen fann därför att ordförandens privata intressen var sådana att de kunde inverka negativt på det sätt på vilket han utövade sin roll som ordförande i kommittén.

Det var inte nödvändigt för ombudsmannen att lämna några rekommendationer till kommissionen eftersom kommissionen ersatte ordföranden innan ombudsmannens undersökning avslutades.

Bakgrunden till klagomålet

1. Europeiska kommissionen är fördragens väktare. Men vem vaktar väktaren? Det gör visserligen EU:s domstolar och ombudsmannen. Kommissionen har också inrättat egna mekanismer för kontroller och motvikter. En sådan mekanism är kommissionens ad hoc-etiska kommitté [1]. Ad hoc-etiska kommittén, som består av tre personer som för närvarande inte arbetar inom kommissionen, avger yttranden till kommissionen om allmänna etiska frågor som uppstår i samband med tolkningen av kommissionens uppförandekod för kommissionsledamöter [2]. Den tillfälliga etikkommittén har också den särskilda uppgiften att ge kommissionen ett yttrande om etiska frågor som kan uppstå när en kommissionsledamot vill börja arbeta efter att ha lämnat kommissionen. Kommissionen beslutar, med beaktande av slutsatserna från sin etiska ad hoc-kommitté, om det planerade arbetet skulle kunna undergräva kommissionens integritet [3].

2. Den 8 februari 2013 klagade de klagande, tre icke-statliga organisationer som kallas LobbyControl, Corporate Europe Observatory och Corporate Accountability International, till ombudsmannen om att en av de tre medlemmarna i ad hoc-etiska kommittén hade utsetts på nytt [4]. De förklarade för ombudsmannen att de den 14 januari 2013 hade kontaktat kommissionen för att uttrycka sin oro över att ledamoten i den etiska ad hoc-kommittén skulle utnämnas på nytt (medan klaganden har identifierat denna person i sina offentliga uttalanden i denna fråga, kommer ombudsmannen helt enkelt att hänvisa till denna person som ledamot A). De klagande påpekade för kommissionen att det i artikel 4 i kommissionens beslut om inrättande av den etiska ad hoc-kommittén anges att ledamöterna i den etiska ad hoc-kommittén ska visa ”*oavhängighet, ett oklanderligt yrkesbeteende samt goda kunskaper om kommissionens befintliga rättsliga ram och arbetsmetoder*”. De klagande noterade att ledamot A, en pensionerad högt uppsatt kommissionstjänsteman, för närvarande arbetar för en stor advokatbyrå som erbjuder lobbytjänster till sina kunder i EU-frågor. Den tillade att advokatbyrån inte hade anslutit sig till öppenhetsregistret mellan kommissionen och parlamentet. De klagande ifrågasatte således ledamot A:s oberoende och yrkesmässiga beteende och bad kommissionen att ompröva sitt beslut att på nytt utse ledamot A till ledamot av dess ad hoc-etiska kommitté. När kommissionen vägrade vände sig klagandena till ombudsmannen.

Föremålet för utredningen

3. De klagande hävdar att

- Kommissionens beslut att på nytt utse en av ledamöterna i sin ad hoc-etiska kommitté strider mot artikel 4 i 2003 års kommissionsbeslut om inrättande av en ad hoc-etisk kommitté.
- Den tillfälliga etikkommitténs verksamhet är inte tillräckligt öppen.

4. De klagande hävdar att

- Kommissionen bör återkalla den nämnda förnyade utnämningen och utse en ersättare som uppfyller och verkar uppfylla kravet på oberoende.
- Kommissionen bör införa en proaktiv öppenhetspolitik för att a) offentliggöra meritförteckningar och intresseförklaringar för medlemmarna i den ad hoc-etiska kommittén online, vilket är fallet för kommissionens särskilda rådgivare. B) Förbättra insynen på nätet både när det gäller

ledamöterna i den etiska ad hoc-kommittén och dess beslut.

- För att säkerställa att besluten om kommissionsledamöternas etik verkligen är oberoende bör kommissionen på längre sikt inrätta en oberoende etikkommitté med ett bredare och bättre definierat mandat än den befintliga kommittén, som främst behandlar frågor efter avslutad anställning. Denna kommitté bör vara helt oberoende och bestå av experter på etik inom den offentliga förvaltningen.

Utredningen

5. Klagandena lämnade in klagomålet till ombudsmannen den 8 februari 2013.

Ombudsmannen uppmanade kommissionen att avge ett yttrande om klagomålet senast den 30 juni 2012. I sitt brev om inledande av undersökningen bad ombudsmannen kommissionen att kommentera följande frågor:

1) Om ledamot A uppfyller de nödvändiga kriterierna i artikel 4 i kommissionens beslut från 2003 om inrättande av en etisk ad hoc-kommitté, där det anges att utnämningen av ledamöter kräver deras "oavhängighet, ett oklanderligt yrkesbeteende samt goda kunskaper om kommissionens befintliga rättsliga ram och arbetsmetoder". Ombudsmannen bad särskilt kommissionen att överväga följande:

a) behovet av att överväga eventuella intressekonflikter när det gäller denna ledamot av den ad hoc-etiska kommittén,

B) det faktum att den advokatbyrå för vilken han arbetar inte har undertecknat öppenhetsregistret,

C) sitt oberoende vid bedömningen av potentiella intressekonflikter som inbegriper f.d. kommissionsledamöter,

D) Kommissionens brist på information om identiteten på klienterna till ovannämnda advokatbyrå.

2) Om den tillfälliga etikkommitténs verksamhet och dess ledamöters intressen är tillräckligt transparenta.

3) Huruvida kommissionen bör inrätta en oberoende etikkommitté med ett bredare och bättre definierat mandat än den befintliga kommittén, som i första hand behandlar frågor efter avslutad anställning.

6. Den 8 maj 2013 kontaktade klagandena ombudsmannen för att ta upp ytterligare två frågor i samband med undersökningen, nämligen

1) Den roll som ledamot A påstås ha spelat i en Olaf-utredning som ledde till att kommissionär Dalli avgick från kommissionen,

2) Klaganden uppgav också att den hade fått kännedom om att ledamot A i egenskap av advokat ger tobaksindustrin råd. De klagande hävdar att detta är en överträdelse av genomföranderiktlinjerna i artikel 5.3 i WHO:s ramkonvention om tobakskontroll.

7. Ombudsmannen uppmärksammade därefter kommissionen på dessa ytterligare frågor och bad den att behandla dem i sitt yttrande.

8. Den 23 juli 2013 överlämnade kommissionen sitt yttrande till ombudsmannen. Ombudsmannen vidarebefordrade kommissionens yttrande till klagandena. De lämnade synpunkter på detta yttrande till ombudsmannen den 15 september 2013.

9. Den 26 november 2013 skickade ombudsmannen en skrivelse till kommissionens vice ordförande Šefčovič med en redogörelse för resonemanget som skulle kunna stödja ett eventuellt framtida förslag till rekommendation till kommissionen med en begäran om ersättande av ledamot A.

10. Den 18 december 2013 meddelade kommissionen i sin pressträff mitt på dagen att den hade beslutat att ersätta ledamot A som ledamot i den ad hoc-etiska kommittén.

Ombudsmannens analys och slutsatser

A. Anklagande och därmed sammanhängande påståenden om förnyad utnämning av ledamot A till den ad hoc-etiska kommittén

Argument som läggs fram för ombudsmannen

11. De klagande hävdade i sitt klagomål till ombudsmannen att kommissionens beslut att på nytt utse ledamot A till ad hoc-etiska kommittén stred mot artikel 4 i 2003 års kommissionsbeslut om inrättande av den etiska ad hoc-kommittén, där det anges att utnämningen av ledamöter ska kräva "oavhängighet, ett oklanderligt register över yrkesmässigt beteende samt goda kunskaper om kommissionens befintliga rättsliga ram och arbetsmetoder". De klagande hävdade att ledamot A varken har den grad av oberoende eller det oklanderliga yrkesmässiga beteende som krävs för att uppfylla dessa kriterier.

12. De klagande noterade att ledamot A för närvarande är företagsadvokat/lobbyist i en stor multinationell advokatbyrå. De tillade att webbplatsen för den advokatbyrå där han arbetar informerar potentiella klienter om att advokatbyrån erbjuder en "blandning av juridisk och politisk expertis" och att advokatbyrån kan bistå med att "tillämpa regeringen eller EU-institutionerna... ge råd om den parlamentariska och politiska processen och utarbeta och lägga fram ändringar i den föreslagna lagstiftningen". På webbplatsen för advokatbyrån beskrevs också medlem A

som specialiserat sig på Europeiska kommissionens politik, gemenskapslagstiftning och konkurrensrätt, handel, bank, beskattning och regeringsrelationer och allmän ordning. Klaganden hävdade att begreppen "regeringsrelationer och allmän ordning" är synonymer för lobbyverksamhet.

13. De klagande tillade att när ledamot A 2007 lämnade sin tjänst vid kommissionen för att arbeta för advokatbyrån beviljade kommissionen sitt godkännande för att flytta till advokatbyrån under förutsättning att han inte skulle lobbya tidigare kollegor eller handlägga ärenden som rörde hans tidigare avdelning under ett år. De klagande noterade också att advokatbyrån där ledamot A arbetar inte har registrerats i EU:s frivilliga öppenhetsregister, trots att det erbjuder lobbytjänster. Detta innebär, enligt de klagande, att det är omöjligt att se vilka kunder Medlem A och hans kollegor arbetar för. De klagande drog därefter slutsatsen att det faktum att ledamot A arbetar för en advokatbyrå som erbjuder lobbyverksamhet, men som inte har anslutit sig till öppenhetsregistret, ifrågasätter om ledamot A har ett "ogenomförbart register över yrkesmässigt beteende" när det gäller etik och lobbyverksamhet.

14. De klagande gav exempel på möte i ledamot A med tjänstemän vid kommissionens rättstjänst i september 2011 och september 2012 för att företräda ett tobaksföretags intressen. De klagande informerade ombudsmannen om att kommissionen hade skrivit till klagandena och insisterat på att ledamot A:s kontakter med kommissionens rättstjänst var begränsade till rättsliga frågor som rör "tobaksdirektivet", och att dessa kontakter därför inte utgjorde "lobbying". De klagande noterade i detta avseende att juridisk expertis krävs och används vid lobbyverksamhet hela tiden, och att använda juridiskt språk eller argumentera om tolkningen av lagtexten är en gemensam lobbystrategi.

15. De klagande hävdade att ledamot A:s roll som företrädare för ett tobaksföretag (och andra företagskunder) väcker tvivel om hans oberoende och hans förmåga att noggrant bedöma potentiella intressekonflikter och bedöma om före detta kommissionsledamöter som flyttar till lobbyverksamhet inom den privata sektorn är lämpliga eller inte, om villkor och begränsningar bör införas och, i så fall, vilka sådana. De klagande hävdade att det, när det gäller en roll i ett etiskt rådgivande organ, vars integritet och öppenhet är av största vikt för allmänhetens förtroende för Europeiska kommissionen, är uppkomsten av intressekonflikter som är särskilt viktiga. Det är sunt förnuft, enligt klaganden, att betrakta det som "mycket anmärkningsvärt" att ledamot A kan byta roller, från sin roll i den ad hoc-etiska kommittén till sin roll som företrädare för privata klienter i EU-frågor. Det väcker med säkerhet frågor om ledamot A:s oberoende som "EU:s främsta etiska rådgivare".

16. De klagande uppgav att eftersom det inte är tänkbart att det inte finns någon annan siffra, med relevant sakkunskap, men utan ett sådant ifrågasatt oberoende och yrkesmässigt beteende, som skulle kunna ingå i ad hoc-etiska kommittén, var det inte försvarbart att på nytt utse ledamot A till denna ståndpunkt.

17. De klagande uppgav sedan att även om ad hoc-etiska kommittén ännu inte har ombetts att bedöma andra etiska frågor än frågan om kommissionsledamöternas anställning efter mandatperioden, betyder detta inte att den inte har potential att göra det. De uppgav till

exempel att om de frågor som ledde till att kommissionsledamot Dalli avgick hade överförts till ad hoc-etiska kommittén, i stället för till Olaf, ledamot A, en person som företräder ett tobaksföretag, skulle de ha utvärderat ett fall som kretsar kring vad klaganden kallar en "skandal för tobaksindustrin". De påpekade att om kommissionen väljer att utnyttja möjligheten att be ad hoc-etiska kommittén om råd i bredare etiska frågor (nämligen fall som inte bara handlar om intressekonflikter efter anställningen), skulle ledamot A:s oberoende omedelbart bli en fråga, särskilt så länge det fortfarande är oklart vilka klienterna hos ledamot A och den advokatbyrå som han arbetar för.

18. De klagande insisterade därefter på att kommissionen borde ha bedömt ledamot A för potentiella intressekonflikter. Utan att veta vilka intressen ledamot A företräder, som advokat eller lobbyist, är det inte klart hur kommissionen skulle ha kunnat göra detta.

19. De klagande noterade också att kommissionen svarade på deras farhågor genom att ange följande:

"Ledamot A:s verksamhet som juridisk rådgivare hos, en advokatbyrå som tillhandahåller tjänster inom bl.a. europeisk rätt, påverkar inte hans oberoende som ledamot av den ad hoc-etiska kommittén. Det faktum att [ett stort tobaksbolag] är ett av ett stort antal kunder [namn på advokatbyrå] och att [ledamot A] har lämnat juridisk rådgivning till detta företag påverkar varken den ad hoc-etiska kommitténs eller [ledamot A]s oberoende när han utövar sitt uppdrag som ledamot i denna kommitté. När [medlem A] tillhandahåller juridisk rådgivning till företag är [medlem A] bunden av de tillämpliga regler som gäller för advokatycket. När han agerar som ledamot av kommittén och tillsammans med övriga ledamöter bidrar till yttranden som ska avges till kommissionen, agerar han helt oberoende. Kommitténs ledamöter förlängdes på grund av sina fördjupade kunskaper om EU-institutionerna och deras tidigare oberoende i denna roll. Kommissionen är övertygad om att om en ledamot av kommittén ställs inför en risk för intressekonflikter som försämrar hans oberoende när han utövar sitt mandat, kommer denna ledamot omedelbart att informera övriga ledamöter i kommittén och kommissionen för att skydda kommitténs opartiskhet och oberoende."

20. De klagande hävdade att detta svar visar att kommissionen helt och hållet förlitar sig på den "presumerade integriteten" för medlemmarna i den ad hoc-etiska kommittén, vilket är just det som är i fråga. De hävdade att de därför inte anser att detta svar är tillräckligt.

21. När det gäller uttalandet i kommissionens svar om "tidigare påvisande av oberoende" av ledamöterna i den ad hoc-etiska kommittén påpekade de klagande dessutom att den ad hoc-etiska kommittén, under ledamot A:s ordförandeskap, under den föregående treårsperioden inte hade intagit den typ av strikt tillvägagångssätt för att reglera svängdörrsärenden som skulle motivera ett sådant krav.

22. När det gäller uttalandet i kommissionens svar att ledamöterna i den tillfälliga etikkommittén "omgående skulle informera de övriga ledamöterna i kommittén och kommissionen om de stod inför en risk för intressekonflikter", uppgav klagandena att det inte är klart om detta bara är ett optimistiskt antagande eller om det finns interna regler som anger när och hur medlemmarna

ska göra detta. De klagande uppgav att det inte är klart om detta någonsin har skett, under de nio år som gått sedan ad hoc-etiska kommittén inrättades. Om så inte är fallet är kommissionens uttalande långt ifrån betryggande. De tillade att förlita sig på det frivilliga initiativet från medlemmarna i den ad hoc-etiska kommittén är förvisso otillräckligt för att undvika risken för intressekonflikter och för att säkerställa att ledamöterna i den tillfälliga etikkommittén är oberoende.

23. De klagande hänvisade också till en fråga som de hade ställt till kommissionen om huruvida ledamot A, i sin roll som ledamot av den ad hoc-etiska kommittén, har informerat om alla beslut som rör f.d. kommissionsledamöter som flyttade till företag som var kunder till den advokatbyrå där ledamot A arbetade. Detta skulle, enligt klaganden, utgöra en tydlig intressekonflikt för ledamot A. De noterade dock att kommissionen "inte har någon information om identiteten på någon advokatbyrå som ger råd till företag som kan anställa före detta kommissionärer". De noterade också att "det faktum att en av de privata enheter för vilka en före detta kommissionsledamot för närvarande arbetar kan vara kund hos en eller annan advokatbyrå inte medför någon risk för intressekonflikter eller oförenlighet med avseende på skyldigheterna i fördraget eller uppförandekoden för kommissionsledamöter." De klagande uppgav att de inte anser att detta är ett tillfredsställande svar. Det är ganska självklart, sade de, att om en kommissionsledamot vill flytta till ett företag som är privatkund till det företag som ledamot A arbetar för, finns det vid första påseendet en risk för en intressekonflikt.

24. Den 8 maj 2013 kontaktade klagandena ombudsmannen för att ta upp ytterligare frågor som rör ombudsmannens undersökning. Ombudsmannen uppmärksammade därefter kommissionen på dessa ytterligare frågor och bad den att behandla dem i sitt yttrande. Sammanfattningsvis informerade de klagande ombudsmannen om att ytterligare bevis hade framkommit, från en läckt Olaf-rapport om de frågor som ledde fram till att den före detta kommissionsledamot Dalli avgick, vilket ökade deras oro över att ledamot A:s medlemskap i ad hoc-etiska kommittén var politiskt ohållbart och moraliskt oacceptabelt. De uppgav att Olafs rapport visar att det var ett tobaksföretag som lämnade in klagomålet till Europeiska kommissionen som utlöste Olafs utredning, och att detta tobaksföretag bistods av ledamot A (som upprättade kontakt med en mycket hög tjänsteman vid kommissionen i detta sammanhang). De klagande hävdar därför att ledamot A spelade en avgörande roll i de händelser som ledde till att f.d. kommissionsledamot Dalli avgick. Denna roll illustrerar, sade de, en oacceptabel intressekonflikt på följande sätt.

25. De klagande noterade att tobaksföretaget kontaktade ledamot A för råd om hur ärendet skulle hanteras eftersom det var en kund till ledamot A. För deras räkning kontaktade ledamot A sedan en mycket högre tjänsteman, som i sin tur vidarebefordrade klagomålet till Olaf. Under hela denna tid satt ledamot A i den tillfälliga etiska kommittén, som inte bara har till uppgift att ge råd om kommissionsledamöternas tillträde till jobberbjudanden när de lämnar kommissionen, utan också kan begäras av kommissionens ordförande att avge yttranden i alla allmänna etiska frågor om tolkningen av uppförandekoden för kommissionsledamöter. Det är därför tänkbart, enligt klagandena, att kommissionens ordförande kunde ha hänskjutit klagomålet från tobaksbolaget till den ad hoc-etiska kommittén. Detta skulle ha försatt ledamot A i en absurd intressekonflikt.

26. De klagande hävdade att information om ledamot A:s roll i (vad klagandena kallar) "Dalli-affären", som avslöjades i den läckta Olaf-rapporten, belyser klagandenas ursprungliga oro över att det när det gäller ett etiskt rådgivande organ, vars integritet och öppenhet är av största vikt för allmänhetens förtroende för kommissionen, är uppkomsten av intressekonflikter som är särskilt viktiga. De tillade att eftersom ledamot A arbetar för en lobby/advokatfirma, med hemliga företagskunder, är hans oberoende i grunden tvivelaktigt, liksom hans förmåga att på lämpligt sätt ge kommissionen råd om intressekonflikter i svängdörrsärenden och om alla allmänna etiska frågor om tolkningen av uppförandekoden för kommissionsledamöter. I detta sammanhang begärde de klagande återigen att kommissionen skulle återkalla ledamot A:s förnyade utnämning till den ad hoc-etiska kommittén.

27. När de klagande uppmärksammade kommissionen på de farhågor som framkommit i den läckta Olaf-rapporten, svarade kommissionen klagandena direkt den 19 juni 2013. De klagande försåg ombudsmannen med en kopia av kommissionens skrivelse, som lades till ombudsmannens ärendeakt. I denna skrivelse angav kommissionen att ledamot A inte spelade någon roll i Olafs utredning av före detta kommissionsledamot Dalli. Kommissionen uppgav att ledamot A kontaktade en högre tjänsteman vid kommissionen i maj 2012 för att fråga hur tobaksföretaget officiellt kunde informera kommissionen om sina farhågor. Sedan dess har kommissionen, ledamot A, inte varit delaktig i frågan. Kommissionen påpekade att det inte fanns någon inverkan på eller koppling till hans roll som ledamot i den ad hoc-etiska kommittén och det fanns ingen anledning att inte på nytt utnämna honom. Kommissionen konstaterade vidare att ad hoc-etiska kommittén har en särskild roll, nämligen att ge råd om kommissionsledamöternas sysselsättning under en viss tid efter det att de lämnat kommissionen och i allmänna etiska frågor som rör kommissionsledamöternas uppförandekod. Därefter angav kommissionen att när ett tobaksföretags klagomål mottogs av kommissionen sändes det till OLAF, som var det lämpliga organet för att hantera sådana klagomål. Sådana frågor skulle enligt kommissionen aldrig hänskjutas till den etiska ad hoc-kommittén. Frågan om eventuella intressekonflikter uppstod således aldrig. Kommissionen drog slutsatsen att den inte har för avsikt att återkalla ledamot A:s utnämning till den ad hoc-etiska kommittén.

28. I sitt yttrande till ombudsmannen bekräftade kommissionen först alla de punkter som kommissionens generalsekreterare framförde i sitt svar på en av klagandena den 28 januari 2013. Den utvecklade sedan ett visst antal punkter, i enlighet med Europeiska ombudsmannens begäran.

29. När det gäller kommissionens ståndpunkt om behovet av att undvika intressekonflikter som rör ledamot A förklarade kommissionen att den är fast besluten att främja etik och öppenhet. Den tillade att den har infört en policy för att effektivt hantera intressekonflikter och förhindra att intressekonflikter uppstår. Kommissionen delar dock inte klagandens oro över eventuella intressekonflikter som involverar någon av de tre ledamöterna i den tillfälliga etikkommittén.

30. Kommissionen noterade att de klagande anser att ad hoc-etiska kommittén inte verkar uppfylla de krav på oberoende som krävs. Kommissionen insisterade dock på att klagandena inte lägger fram några exakta fakta som stöder deras bedömning/misstankar. För att det ska bli

fråga om en intressekonflikt måste det anges i vilken situation och i vilken utsträckning en sådan intressekonflikt skulle föreligga. Klaganden har inte lämnat några faktiska omständigheter till stöd för en verklig eller uppenbar intressekonflikt med avseende på de situationer som bedömts av den tillfälliga etikkommittén och till dess yttranden om tidigare kommissionsledamöters verksamhet efter befattningen.

31. Dessutom anges att karriären och profilen för de tre personligheter som valts ut som medlemmar i den ad hoc-etiska kommittén är högre än alla misstankar. Kommissionen förklarade att den inte kan godta klagandenas ståndpunkt, som är att ifrågasätta integriteten hos medlemmarna i ad hoc-etiska kommittén [5] och som åberopar att det föreligger en intressekonflikt, utan att lägga fram argument. Kommissionen avvisar således vad den kallar den klagandes förvirring mellan integriteten hos en medlem av den ad hoc-etiska kommittén och det faktum att han kan ge juridisk rådgivning till vissa klienter.

32. När det gäller kommissionens ståndpunkt när det gäller det faktum att den advokatbyrå för vilken ledamot A inte har undertecknat öppenhetsregistret förklarade kommissionen att både kommissionen och Europaparlamentet uppmuntrar dem som vill delta i den europeiska beslutsprocessen att på frivillig basis registrera sig i öppenhetsregistret. Det är dock inte obligatoriskt att registrera sig i öppenhetsregistret. Det faktum att en advokatbyrå inte har registrerats kan därför inte i sig betraktas som ett ifrågasättande av oberoendet och integriteten hos de advokater som arbetar för dessa advokatbyråer.

33. När det gäller kommissionens ståndpunkt i fråga om ledamot A:s oberoende vid bedömningen av eventuella intressekonflikter som inbegriper f.d. kommissionsledamöter angav kommissionen att ad hoc-etiska kommittén är ett organ med tre ledamöter som arbetar på ett kollegialt sätt och som huvudsakligen har till uppgift att bedöma förenligheten med fördraget och med uppförandekoden för kommissionsledamöterna i före detta kommissionsledamöters planerade verksamhet efter ämbetet. Kommissionen anser att inga styrkande uppgifter har lämnats (av klagandena) för att slå fast att det föreligger verkliga eller uppenbara intressekonflikter med avseende på de situationer som bedömts av ad hoc-etiska kommittén och dess yttranden om tidigare kommissionsledamöters verksamhet efter befattningen.

34. Kommissionen konstaterade därefter att ledamöterna i den tillfälliga etikkommittén agerar helt oberoende och bidrar till den ad hoc-etiska kommitténs analys och yttranden med endast hänsyn till den tillfälliga etikkommitténs ansvarsområde och nödvändigheten av att bedöma om tidigare kommissionsledamöters verksamhet efter ämbetet är förenlig med fördragen och uppförandekoden för kommissionsledamöter. Det finns inget samband eller ingrepp mellan ad hoc-etiska kommitténs överläggningar och någon yrkesmässig verksamhet som tillhandahåller juridisk rådgivning, i egenskap av advokat, till en advokatbyrås klienter.

35. När det gäller klagandenas argument att kommissionen saknade information om identiteten på klienterna till den advokatbyrå där ledamot A arbetade, angav kommissionen att den inte ser någon anledning till oro med anledning av att den inte har informerats om identiteten på klienterna till nämnda advokatbyrå. Den angav, såsom kommissionen redan har förklarat för klaganden, att risken för intressekonflikter, som måste uteslutas när det gäller

kommissionsledamöternas posttjänstverksamhet, hänför sig till kommissionsledamöternas tidigare ansvarsområden. Det faktum att en av de privata enheter för vilka en före detta kommissionär för närvarande arbetar kan vara kund hos en eller annan advokatbyrå innebär inte någon risk för intressekonflikter eller oförenlighet med avseende på skyldigheterna i fördraget eller uppförandekoden för kommissionsledamöter. Dessutom gör klagandena detta påstående som en hypotetisk möjlighet, utan att lämna några konkreta uppgifter som skulle kunna visa på en konkret konflikt när det gäller denna ledamot av den ad hoc-etiska kommittén.

36. I sina synpunkter på kommissionens yttrande upprepade klagandena först att deras klagomål främst gäller kravet på att ledamöterna i den tillfälliga etikkommittén ska vara oberoende och ha ett oklanderligt professionellt beteende. Klaganden anser att utnämningen av ledamot A har brutit mot detta krav.

37. Klaganden klargjorde därefter att deras klagomål endast gäller en ledamot av kommittén, ledamot A, inte den tillfälliga etikkommittén som helhet [6] .

38. Klaganden påpekade därefter att det, i enlighet med OECD:s definition av en intressekonflikt [7] , är risken för intressekonflikter som bör åtgärdas. I detta sammanhang är det inte en relevant fråga att kräva bevis för att någon form av missbruk faktiskt har ägt rum. Med andra ord är en försiktighetsstrategi för intressekonflikter lämplig. För ett organ som den ad hoc-etiska kommittén bör kommissionen tillämpa en försiktighetsstrategi med särskilt låg risk när det gäller intressekonflikter.

39. De klagande uppgav därefter att ledamot A:s yrkesroll är oförenlig med hans roll i den ad hoc-etiska kommittén. De insisterade på att en inneboende risk för intressekonflikter uppstår när ledamot A utövar båda dessa roller. Ledamot A är därför inte en lämplig kandidat för medlemskap i den ad hoc-etiska kommittén.

40. De klagande uppgav att de inte har försökt att tillhandahålla, och inte heller anser att det är nödvändigt att tillhandahålla, någon exakt omständighet som visar ett specifikt fall av intressekonflikt med avseende på de situationer som ledamot A har bedömt eller de yttranden som lämnats, medan de ingår i ad hoc-etiska kommittén. Klaganden har framhållit att det föreligger en inneboende risk för intressekonflikter när ledamot A, som arbetar i en advokatbyrå som är specialiserad på "förvaltningsrelationer", och som företräder företagskunders intressen för sina tidigare kollegor i kommissionen, också har till uppgift att bedöma risken för intressekonflikter när kommissionsledamöterna flyttar in i näringslivet eller lobbyverksamhet.

41. Vidare har de klagande anfört att kommissionen, i avsaknad av styrkta fakta som visar på en faktisk intressekonflikt, inte kan existera. De klagande hävdar att detta är en orimligt restriktiv bevisbörda. Ur den offentliga pressens och EU-medborgarnas synvinkel, som har uttryckt sin otrohet inför ledamot A:s förnyade utnämning, förefaller det finnas en ganska uppenbar risk för intressekonflikter när en företagsadvokat/lobbyist, som är känd för att träffa sina tidigare kommissionskollegor på uppdrag av klienter, utnämns till en etisk kommitté med uppgift att bedöma de etiska konsekvenserna av svängdörrsärenden (och därefter).

42. Ett rättsligt perspektiv förefaller också leda till denna slutsats, enligt klagandena. År 2008 införde kommissionen, i enlighet med artikel 16 i tjänsteföreskrifterna, för att förebygga intressekonflikter efter avslutad anställning, vissa begränsningar för ledamot A:s anställning att flytta till en större advokatbyrå, nämligen att inte ingripa i något ärende eller ärende som behandlades av ledamot A:s tjänst vid kommissionen medan ledamot A ansvarade för denna tjänst, och att avstå från yrkesmässiga kontakter med tidigare kollegor under en period på ett år. Enligt klagandena infördes dessa begränsningar eftersom kommissionen medgav att det fanns en risk för att hans nya anställning hos den stora advokatbyrån skulle skapa en konflikt med kommissionens legitima intressen.

43. När det gäller kommissionens anmärkning att "... karriären och profilen för de tre personligheter som valts ut som ledamöter i den ad hoc-etiska kommittén ligger över alla misstankar och kommissionen inte kan godta klagandens ståndpunkt att ifrågasätta deras integritet...", uppgav klagandena att de anser att de anser att ad hoc-utskottets ledamöter på något sätt är "över alla misstankar", extremt överraskande och svåra att försvara. Om kommissionen helt enkelt kunde förlita sig på en persons moraliska opålitlighet, det vill säga att det är möjligt för en person att vara "över alla misstankar", skulle det inte finnas något behov av några regler eller riktlinjer för medlemskap i den etiska kommittén. De klagande insisterade sedan på att deras klagomål handlar om lämpligheten i att ledamot A återutnämns till den ad hoc-etiska kommittén, och att kommissionen bryter mot den ad hoc-etiska kommitténs regler för medlemskap i detta." Deras klagomål är inte, de insisterade, på ledamot A:s personliga etiska meriter.

44. När det gäller kommissionens uppfattning att ad hoc:s etikkommittés ledamöter agerar helt oberoende och bidrar till den ad hoc-etiska kommitténs analys och yttranden med enbart hänsyn till ad hoc-etiska kommitténs ansvarsområde och nödvändigheten av att bedöma huruvida tidigare kommissionsledamöters postkontorsverksamhet är förenlig med fördragen och uppförandekoden för kommissionsledamöter, och att det inte finns något samband eller inblandning mellan ad hoc-etiska kommitténs förfaranden och eventuell yrkesverksamhet som tillhandahåller juridisk rådgivning, som advokat, till en advokat, noterade klagandena att dessa synpunkter än en gång verkar vara grundade på att ledamot A är en moraliskt opålitlig individ. Kommissionen har helt enkelt hävdade att ledamot A agerar på ett helt oberoende sätt, utan några andra intressen i åtanke. De klagande frågade, på vilken grund kan kommissionen vara säker på detta? Har kommissionen undersökt vart och ett av ad hoc:s etiska kommitténs yttranden i detalj och hänvisat dem till en fullständig kundförteckning över ledamot A:s advokatbyrå för att inte överlappa dem?

45. De klagande noterade också att kommissionen själv avslöjade att ledamot A två gånger hade träffat rättstjänsten för att lägga fram rättsliga synpunkter på det föreslagna tobaksdirektivet, samtidigt som han hade ett tobaksföretag som kund. I samband med detta presenterade ledamot A, enligt klagandena, en rättslig syn på ett visst lagförslag för ett offentligt organ som fattar beslut på uppdrag av en kund med djupa kommersiella intressen i det aktuella direktivets innehåll. De klagande insisterade sedan på att alla advokater, eller personer som känner till rättssystemet eller den politiska världen, vet att både fördrag och rättspraxis är öppna för olika och ofta motstridiga juridiska tolkningar. Och en del av vad medlem A:s advokatbyrå

gör är att erbjuda och tillhandahålla denna typ av lobbyverksamhet till kunder, med hänvisning till dessa tjänster som "förvaltningsrelationer" och "allmän politik" (som ledamot A specialiserat sig på). Dessa tjänster omfattar att erbjuda offentliga tjänstemän en rättslig tolkning av en befintlig eller föreslagen lag, vilket är till fördel för en företagskunds intressen. Advokatbyrån i fråga annonserar denna typ av tjänst på sin webbplats "politisk opinionsbildningsstrategi" sida, som talar om för potentiella kunder "du kan ställas inför utsikterna till en regleringsutveckling eller politiska beslut som hotar själva arten av ditt företag" och att advokatbyrån i fråga kan hjälpa till att "forma lag och politik i takt med att den utvecklas" genom att "tillgripa regeringen eller EU-institutionerna".

46. De klagande kommenterade också kommissionens åsikt att ledamot A inte spelade någon roll i Olafs inledande av en utredning om före detta kommissionsledamot Dalli. De klagande noterade att enligt Olafs rapport vittnade tobaksföretaget som informerade kommissionen om sina farhågor avseende före detta kommissionsledamot Dalli att de "kontaktade ledamot A vid (advokatbyråns namn) för att få råd. På vår begäran kontaktade han (en högre tjänsteman vid kommissionen) och vi lämnade in en skriftlig rapport om ärendet." Detta tyder på att tobaksföretaget kontaktade ledamot A i egenskap av advokat/lobbyist. De uppgav att de gör denna slutsats med motiveringen att det inte är vanligt att ett stort företag får kostnadsfri rådgivning från multinationella advokatbyråer. det är vanligtvis som en kund som ett sådant företag skulle söka och få sådana råd.

47. Sammanfattningsvis uppgav klagandena att de inte anser att kommissionens yttrande har tillrättavisats de punkter och argument som framförts i klagomålet. De anser att deras klagomål är i sin helhet. De insisterade på att det inte är lämpligt att en före detta kommissionstjänsteman som nu företräder företagskundernas intressen bör ge råd om de etiska konsekvenserna av kommissionsledamöternas postkontorsverksamhet. Med tanke på hans konkurrerande roller insisterade de på att ledamot A:s medlemskap i den ad hoc-etiska kommittén utgör en inneboende risk för en intressekonflikt.

Ombudsmannens bedömning

48. Ombudsmannen noterar först att klaganden inte ifrågasätter ledamot A:s personliga etiska meriter (se punkt 43 ovan). Ombudsmannen insisterar också på att hennes undersökning inte rör ledamot A:s personliga etiska meriter. Såsom framgår av analysen nedan är de personliga etiska uppgifterna för ledamot A irrelevanta för analysen av denna fråga.

49. I artikel 4 i kommissionens beslut om inrättande av en etisk ad hoc-kommitté anges att utnämningen av ledamöter i den etiska kommittén för ad hoc kräver deras "*oavhängighet, ett oklanderligt register över yrkesmässigt beteende samt goda kunskaper om kommissionens befintliga rättsliga ram och arbetsmetoder*". [8] Kommissionen är skyldig att se till att alla ledamöter i den etiska ad hoc-kommittén uppfyller dessa kriterier.

50. Begreppet oberoende, såsom det används i kommissionens beslut om inrättande av den tillfälliga etikkommittén, omfattar behovet av att se till att alla ledamöter i den etiska ad

hoc-kommittén inte hamnar i en intressekonflikt.

51. OECD har definierat en intressekonflikt som *"en konflikt mellan offentliga uppgifter och privata intressen hos en offentlig tjänsteman, där den offentliga tjänstemannen har privata intressen som skulle kunna påverka deras tjänsteutövning på ett otillbörligt sätt"*.

ombudsmannen anser att denna definition är lämplig för den aktuella undersökningen. Hon konstaterar att termen "offentlig tjänsteman" bör förstås så att den gäller ledamöter i den ad hoc-etiska kommittén när de utför sin roll som ledamöter i den ad hoc-etiska kommittén.

52. Ombudsmannen noterar att kommissionen (se punkt 30 ovan) hävdade att det skulle vara nödvändigt att ange "vilken situation" och "i vilken utsträckning" en sådan intressekonflikt skulle föreligga för att klagandens påstående ska kunna upprätthållas. Den tillade därefter att klaganden inte hade lämnat några faktiska omständigheter till stöd för en verklig eller uppenbar intressekonflikt.

53. Ombudsmannen betonar först och främst att en intressekonflikt som involverar en ledamot av den ad hoc-etiska kommittén skulle vara problematisk oavsett dess omfattning.

54. När det gäller de situationer där en sådan intressekonflikt skulle föreligga noterar ombudsmannen att klaganden hävdar att ledamot A, i egenskap av advokat för en större advokatbyrå, agerar som "lobbyist". Kommissionen bestrider denna beskrivning av ledamot A:s arbete. Ombudsmannen noterar dock att oavsett om termen "lobbyist" kan användas för att beskriva ledamot A:s arbete, är det ostridigt att ledamot A företräder privata intressen i samband med kontakt med kommissionen. Ombudsmannen noterar att de klagande gav exempel på möte i ledamot A med tjänstemän vid kommissionens rättstjänst i september 2011 och september 2012 som företräder ett tobaksföretags intressen. Kommissionen bestrider inte detta faktiska påstående, utan insisterar helt enkelt på att ledamot A:s kontakter med kommissionens rättstjänst var begränsade till rättsliga frågor som rör "tobaksdirektivet", och att dessa kontakter därför inte utgjorde "lobbying". Sammanfattningsvis är det ostridigt att ledamot A har kontaktat kommissionens avdelningar för att "företräda" privata parter intressen inför kommissionen.

55. Även om ett sådant (lagligt) representativt arbete av ledamot A inte kallas lobbyverksamhet är det problematiskt av följande skäl.

56. Ombudsmannen noterar återigen att det föreligger en faktisk intressekonflikt när det finns *"en konflikt mellan offentliga uppgifter och privata intressen för en offentlig tjänsteman, där den offentliga tjänstemannen har privata intressen som på ett otillbörligt sätt skulle kunna påverka deras tjänsteutövning och ansvar"* (min kursivering). Huruvida en offentlig tjänsteman faktiskt ändrar sitt beteende till följd av en intressekonflikt saknar betydelse för bedömningen av huruvida det föreligger en intressekonflikt mellan tjänstemannens privata intressen och allmänna intressen, vilket på ett otillbörligt sätt *skulle kunna* påverka fullgörandet av personens tjänsteutövning och ansvar. Det är utsikterna, eller till och med sannolikheten, att en offentlig tjänstemans beteende *kan* påverkas av privata intressen, vilket är centralt för att avgöra om det föreligger en intressekonflikt. Även om ett konkret exempel på en intressekonflikt som faktiskt

förändrar en offentlig tjänstemans beteende skulle vara mycket allvarligt, saknar det faktum att något sådant exempel har visats föreligga betydelse för huruvida det föreligger en intressekonflikt eller om det inte föreligger någon intressekonflikt.

57. Det är därför irrelevant för kommissionen att föreslå klagandena att de inte har lämnat några faktiska omständigheter till stöd för en verklig eller uppenbar intressekonflikt med avseende på de situationer (redan) som bedömts av ad hoc-etiska kommittén (se punkt 30 ovan). Det kan mycket väl vara fallet, konstaterar ombudsmannen, att alla sådana situationer har bedömts korrekt.

58. Det är snarare relevant att fråga sig om arten av de privata intressen som ledamot A företräder *skulle kunna* påverka ett beslut som fattats inom ramen för hans roll i den ad hoc-etiska kommittén.

59. När det gäller den särskilda karaktären hos ledamot A:s roll i den privata sektorn förstår ombudsmannen ledamot A:s representativa juridiska arbete, som sträcker sig från att helt enkelt samla in information från kommissionens tjänstemän för en klients räkning till att försöka övertyga kommissionens tjänstemän om ett rättsligt argument för en klients räkning. För att kunna utföra sitt arbete som företrädare klienternas (rättsliga) intressen inför kommissionen behöver ledamot A först tillgång till kommissionens personal. Ledamot A har faktiskt tidigare sökt och fått sådan tillgång och kommer sannolikt att fortsätta att göra det. Även om alla medborgare verkligen bör ha rätt att be kommissionens personal om möten, är det rimligt att anse att **nivån på** den tillgång som en person har *skulle kunna* påverkas på ett otillbörligt sätt av det faktum att personen har ett betydande inflytande över kommissionsledamöternas utsikter efter anställning. Sammanfattningsvis innebär det faktum att ledamot A kommer att delta i fastställandet av kommissionsledamöternas sysselsättningsutsikter en betydande börda för kommissionsledamöternas personal som möter ledamot A i hans privata egenskap av advokat som företräder klienter.

60. Sammanfattningsvis är det tänkbart att vissa anställda skulle kunna vara ovilliga att vägra ett möte med ledamot A, med tanke på hans fortsatta roll i den ad hoc-etiska kommittén.

61. På samma sätt kan det inte uteslutas att personalen i konkreta frågor kan vara mindre villig att avfärda de argument som lagts fram av ledamot A när han utför sitt arbete som företrädare klienternas (rättsliga) intressen inför kommissionen.

62. På samma sätt kan personalen vara mindre villig att, på begäran av ledamot A, ge användbar information och insikter om kommissionens arbete.

63. Sammanfattningsvis innebär det faktum att ledamot A kommer att delta i fastställandet av kommissionsledamöternas anställningsmöjligheter en betydande börda för kommissionsledamöternas personal som möter ledamot A i hans privata egenskap av advokat som företräder klienter.

64. Enbart det faktum att det finns sådana *risker* är problematiskt. Det räcker inte att

konstatera att de ovannämnda potentiella scenarierna (ännu) inte har inträffat. Det är snarare tillräckligt att konstatera att det är rimligt att frukta att de *skulle kunna* inträffa med tanke på karaktären hos ledamot A som företräder privata intressen och arten av hans roll i den ad hoc-etiska kommittén.

65. Ovanstående potentiella scenarier har en direkt inverkan på fastställandet av huruvida ledamot A själv befinner sig i en intressekonflikt. Genom att utse ledamot A till den ad hoc-etiska kommittén försätter kommissionen ledamot A själv i en situation där den bedömer utsikterna till anställning efter avslutad anställning för personer som kan ha haft en direkt inverkan på ledamot A:s framgång eller underlåtenhet att företräda sina klienters rättsliga intressen inför kommissionen. Oberoende av den personliga etiska behörigheten för någon medlem av den ad hoc-etiska kommittén, kan det inte garanteras att en sådan ledamot inte oavsiktligt kan styras till förmån för dem som gynnade hans privata intressen, och vice versa.

66. Ombudsmannen understryker i detta avseende att begreppet intressekonflikter syftar till att säkerställa att det inte uppstår någon situation där en person *kan* påverkas av privata intressen vid utövandet av en offentlig funktion. Det är enbart möjligheten att ett sådant inflytande uppstår som begreppet intressekonflikt syftar till att ta itu med. Om en person har en roll som företräder privata intressen som *skulle kunna* påverka det sätt på vilket han utövar sin roll i den ad hoc-etiska kommittén, bör denna person inte utses till den ad hoc-etiska kommittén.

67. Mot bakgrund av ovanstående analys anser ombudsmannen att ledamot A har en roll som företräder privata intressen som skulle kunna inverka negativt på det sätt på vilket han utövar sin roll i den ad hoc-etiska kommittén.

68. För att komma fram till denna slutsats har ombudsmannen också noggrant granskat alla argument som framförts av klaganden och kommissionen när det gäller det faktum att advokatbyrån för ledamot A inte finns med i öppenhetsregistret. Ombudsmannen noterar att om advokatbyrån i fråga hade beslutat att ansluta sig till öppenhetsregistret skulle detta inte på något sätt minska de problem som ombudsmannen identifierat ovan. Ombudsmannen anser därför inte att det faktum att ledamot A:s advokatbyrå inte finns med i öppenhetsregistret på något sätt är avgörande för det konstaterande som anges i föregående punkt.

69. När det gäller de detaljerade argument som framförts av klagandena och kommissionen när det gäller ledamot A:s roll när det gäller att uppmärksamma kommissionen på den tidigare kommissionsledamoten Dalli, anser ombudsmannen endast att det är relevant att notera följande. Ombudsmannen noterar att tobaksföretaget enligt klagandena (se punkt 46 ovan) vittnade om att det kontaktade ledamot A på hans advokatbyrå "för att få råd" (om hur man ska hantera företagets farhågor om tidigare kommissionär Dallis påstådda åtgärder). Tobaksbolaget uppgav vidare att ledamot A på begäran kontaktade en högre tjänsteman vid kommissionen med anledning av tobaksbolagets farhågor. Detta tyder på att tobaksföretaget kontaktade ledamot A i egenskap av advokat. Ombudsmannen anser därför att ledamot A sedan kontaktade kommissionen i egenskap av före detta tjänsteman, både otänkbar och naiv.

70. När det gäller de detaljerade argumenten från klagandena om att det är omöjligt att

identifiera klienterna till ledamot A och hans advokatbyrå räcker det att notera att även ett exempel på att ledamot A kontaktar kommissionen i hans roll som företrädare för privata intressen skulle vara problematiskt. Såsom hon har påpekat ovan i punkt 53 saknar omfattningen av en sådan intressekonflikt betydelse. Inga intressekonflikter som involverar medlemmar i den ad hoc-etiska kommittén bör tolereras. I detta avseende råder det ingen tvist mellan kommissionen och de klagande om att ledamot A två gånger träffade kommissionens rättstjänst för att lägga fram rättsliga synpunkter på det föreslagna tobaksdirektivet, samtidigt som han hade ett tobaksföretag som kund. Ombudsmannen anser därför inte att det är avgörande att ytterligare undersöka denna fråga för att komma fram till en slutsats om det aktuella påståendet.

71. Den 26 november 2013 skickade ombudsmannen en skrivelse till kommissionens vice ordförande Šefčovič och redogjorde för ovanstående resonemang och konstaterade att detta resonemang skulle kunna stödja ett eventuellt framtida förslag till rekommendation till kommissionen med en begäran om återkallande av utnämningen av ledamot A till den tillfälliga etikkommittén.

72. Den 18 december 2013 meddelade kommissionen i sin pressträff mitt på dagen att den hade beslutat att ersätta ledamot A som ledamot i den ad hoc-etiska kommittén. Det tillade att ledamot A nyligen hade informerat kommissionen om att han ville avgå som ledamot i den ad hoc-etiska kommittén. Kommissionens ordförande tackade ledamot A för hans viktiga roll när det gäller att tillhandahålla oberoende och opartisk rådgivning under en fyraårsperiod. Kommissionen bekräftade också sin uppskattning av det arbete som utförts av de två andra ledamöterna i den etiska ad hoc-kommittén, som, enligt kommissionen, hade samtyckt till att fortsätta att tjänstgöra som ledamöter i den etiska ad hoc-kommittén.

73. Ombudsmannen utfärdade också den 18 december 2013 ett pressmeddelande där kommissionen välkomnade sitt beslut att utse en ny chef för sin ad hoc-etiska kommitté. Hon uppgav följande: Trovärdigheten i kommissionens ad hoc-etiska kommitté stod på spel. Det gläder mig att kommissionen har följt mitt råd att utse en ny chef. Det var svårt att hävda att den tidigare chefens kundrelaterade verksamhet inte utgjorde en potentiell intressekonflikt. Det är viktigt att den europeiska allmänhetens misstankar nu kan skingras.”

74. Klagandena utfärdade också den 18 december 2013 ett pressmeddelande som välkomnade kommissionens beslut att följa ombudsmannens råd genom att ersätta ledamot A som ordförande för kommissionens ad hoc-etiska kommitté. De tillade att ledamot A aldrig borde ha utnämnts 2009, för att inte tala om en ny utnämning 2012. De uppgav att det är chockerande att kommissionen var så omedveten om risken för intressekonflikter i detta fall, även när klagandena uttryckte sin oro. De tillade att denna ”saga” bör provocera fram en omfattande översyn av hur kommissionen hanterar intressekonflikter.

75. Mot bakgrund av kommissionens avgörande åtgärder för att hantera de klagandes påståenden om att ledamot A ska utnämnas på nytt till den ad hoc-etiska kommittén anser ombudsmannen att kommissionen har löst denna aspekt av klagomålet.

B. Anklagande och därmed sammanhängande påstående att ad hoc-etiska kommittén inte är tillräckligt öppen

76. Klaganden hävdade att den ad hoc-etiska kommitténs verksamhet inte är tillräckligt öppen. De insisterade på att kommissionen bör anta en proaktiv öppenhetspolitik som består i att a) offentliggöra meritförteckningar och intresseförklaringar från ledamöterna i den ad hoc-etiska kommittén online, vilket är fallet för kommissionens särskilda rådgivare. B) Förbättra insynen på nätet både när det gäller ledamöterna i den etiska ad hoc-kommittén och dess beslut.

77. I sitt yttrande till ombudsmannen angav kommissionen att den kommer att ägna en särskild sida på sin webbplats för EUROPA åt den ad hoc-etiska kommittén, där den kommer att offentliggöra kommissionens beslut om inrättande av den ad hoc-etiska kommittén och besluten om utnämning av ledamöterna i den tillfälliga etikkommittén. Den kommer också att innehålla deras meritförteckningar samt en försäkran på heder och samvete som intygar att det inte föreligger några intressekonflikter mellan deras uppdrag som ledamot i den etiska ad hoc-kommittén och deras övriga verksamhet eller intressen. Kommissionen uppgav att den också överväger att offentliggöra ett utdrag ur ad hoc-etiska kommitténs formella yttranden (samtidigt som personuppgifter skyddas).

78. I sina synpunkter på kommissionens yttrande välkomnade klagandena de föreslagna insatserna för att öka insynen i ad hoc-etiska kommittén. De noterade dock att offentliggörandet av förklaringar om att det inte finns några intressekonflikter på en sådan webbplats inte är ett substitut för att se till att ledamöterna i den ad hoc-etiska kommittén i själva verket inte omfattas av risken för intressekonflikter. Dessutom uppgav de att eftersom kunderna till en ledamot av ad hoc-etiska kommittén är mycket relevanta för att fastställa potentiella intressekonflikter, måste en sådan webbplats innehålla en fullständig förklaring av en ledamots kunder. De klagande föreslog att inrättandet av denna webbplats bör vara en del av processen för att klargöra vad som utgör en risk för intressekonflikter, och en del av ett bredare åtagande om en mer robust strategi som bör omfatta fastställande av de processer som kommissionen kommer att följa för att bedöma och förebygga en sådan risk.

Ombudsmannens bedömning

79. Ombudsmannen noterar kommissionens åtagande att på sin webbplats för Europa ägna en särskild sida åt den etiska ad hoc-kommittén, offentliggöra relevanta kommissionsbeslut om inrättande av den tillfälliga etikkommittén och utse dess ledamöter, deras meritförteckningar samt en försäkran på heder och samvete om att det inte föreligger några intressekonflikter mellan deras uppdrag som ledamot av den ad hoc-etiska kommittén och deras övriga verksamhet eller intressen. Kommissionen uppgav att den också överväger att offentliggöra ett utdrag ur ad hoc-etiska kommitténs formella yttranden (samtidigt som personuppgifter skyddas). Ombudsmannen anser att detta åtagande, om det genomförs, kan bidra till att avsevärt förbättra insynen både när det gäller ledamöterna i den ad hoc-etiska kommittén och de beslut som fattats av den ad hoc-etiska kommittén. I detta avseende anser ombudsmannen att inga

ytterligare undersökningar är nödvändiga när det gäller denna aspekt av klagomålet, men ombudsmannen anser att det är lämpligt att göra ytterligare en anmärkning.

C. Påståendet att kommissionen bör inrätta en oberoende etikkommitté

80. De klagande anser att kommissionen på längre sikt bör inrätta en oberoende etikkommitté med ett bredare och bättre definierat mandat än den befintliga ad hoc-etiska kommittén, som främst behandlar frågor efter avslutad anställning. De anger att denna kommitté bör vara helt oberoende och bestå av experter på etik inom den offentliga förvaltningen.

81. I sitt yttrande till ombudsmannen förklarade kommissionen att den tidigare hade föreslagit att en interinstitutionell rådgivande grupp för standarder i det offentliga livet skulle inrättas [9] med uppgift att ge råd om allmänna yrkesetiska principer som är tillämpliga på institutionen, samtidigt som möjligheten att övervaka enskilda fall utesluts. Den 21 oktober 2003 beslutade kommissionen därför att i stället inrätta en egen etisk ad hoc-kommitté. Utskottets ansvarsområde utvidgades 2011 genom att kommissionen antog sin nya uppförandekod för kommissionsledamöter, som för närvarande omfattar en rådgivande befogenhet när det gäller förenligheten mellan f.d. kommissionsledamöters verksamhet efter ämbetet och karenstiden, beroende på vad som är lämpligt, samt möjligheten att avge yttranden på begäran av talmannen i alla allmänna etiska frågor om tolkningen av uppförandekoden för kommissionsledamöter. Kommissionen anser därför att den har en stark uppförandekod och att dess nuvarande regler och förfaranden säkerställer att höga etiska standarder tillämpas.

82. I sina synpunkter på kommissionens yttrande påpekade de klagande att det faktum att rådet och parlamentet inte gick med på ett interinstitutionellt etiskt organ 2000–2003 inte hindrar kommissionen från att inrätta en korrekt oberoende etisk kommitté för kommissionen, i stället för den befintliga ad hoc-etiska kommittén.

83. De klagande begärde i sitt pressmeddelande av den 18 december 2013 om att ersätta ledamot A att kommissionens ad hoc-etiska kommitté skulle ersättas med en helt oberoende etikkommitté, där ledamöterna hämtas från experter inom den nationella etikförvaltningen. Dessa personer bör inte, tillade de, ha en historia inom kommissionen.

Ombudsmannens bedömning

84. Ombudsmannen anser att det är för tidigt att ta ställning till detta påstående mot bakgrund av den senaste tidens utveckling när det gäller ersättandet av ledamot A. Hon kommer att överväga om det är lämpligt att undersöka denna fråga mot bakgrund av den framtida utvecklingen när det gäller hur den ombildade ad hoc-etiska kommittén fungerar. Inga ytterligare undersökningar är därför motiverade vid denna tidpunkt när det gäller det tredje påståendet.

D. Slutsatser

På grundval av sina undersökningar av detta klagomål avslutar ombudsmannen det med följande slutsats:

Genom att ersätta ledamot A som ledamot i den etiska ad hoc-kommittén har kommissionen vidtagit nödvändiga åtgärder för att lösa det första påståendet om att ledamot A ska utses på nytt till den ad hoc-etiska kommittén.

Inga ytterligare undersökningar är nödvändiga vad gäller det andra påståendet och det andra och det tredje yrkandet.

Kommissionen och klaganden kommer att informeras om detta beslut.

Ytterligare anmärkning

Kommissionen bör uppfylla sitt åtagande att skapa en särskild sida på sin webbplats för den tillfälliga etikkommittén och dess arbete.

Emily O'Reilly

Utfärdat i Strasbourg den 19 december 2013

[1] Den tillfälliga etikkommittén inrättades genom kommissionens beslut K(2003) 3750 av den 21 oktober 2003.

[2] Finns på http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/pdf/code_conduct_en.pdf [Länk]

[3] Ett sådant kommissionsbeslut skulle grundas på artikel 245 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) enligt artikel 245 i EUF-fördraget, enligt vilken kommissionsledamöterna ska avstå från alla åtgärder som är oförenliga med deras uppgifter. Kommissionen har tillagt att när de ansluter sig till kommissionen ska de göra en högtidlig försäkran om att de, både under och efter sin mandatperiod, kommer att respektera de skyldigheter som följer därav, särskilt sin skyldighet att uppträda med integritet och diskretion när det gäller att, efter det att de har upphört att inneha ämbetet, godta vissa utnämningar eller förmåner. Om dessa skyldigheter åsidosätts kan domstolen anmodas att fastställa att den berörda kommissionsledamoten, beroende på omständigheterna, antingen är obligatoriskt pensionerad i enlighet med artikel 247 eller berövas sin rätt till pension eller andra förmåner.

[4] De tre ledamöterna i den ad hoc-etiska kommittén förlängdes i december 2012 för en andra treårsperiod.

[5] Mot bakgrund av ordalydelsen i kommissionens yttrande, som hänvisar till alla ledamöter i den ad hoc-etiska kommittén, anser ombudsmannen att det i detta sammanhang är nödvändigt att understryka att de klagande visserligen hyser farhågor om ledamot A:s medlemskap i den ad hoc-etiska kommittén, men att de inte hyser några farhågor beträffande de två andra ledamöterna i den ad hoc-etiska kommittén.

[6] Se fotnot 5 ovan.

[7] OECD:s definition av en intressekonflikt är följande: "en konflikt mellan en offentlig tjänstemans offentliga plikt och privata intressen, där den offentliga tjänstemannen har privata intressen som på ett otillbörligt sätt skulle kunna påverka deras tjänsteutövning och tjänsteansvar".

[8] Kommissionens beslut K(2003) 3750 av den 21 oktober 2003

[9] Kommissionen [KOM(2000) 200 slutlig].

[10] [KOM(2000) 200 slutlig och SEK(2000) 2077 slutlig].